

Budowanie relacji z dzieckiem
i szkołą to nasza wspólna odpowiedzialność
– gry do jednej bramki

SCENARIUSZ WARSZTATÓW DLA RODZICÓW

1. CELE WARSZTATU

Cel główny:

Wzmocnienie współpracy rodziców i szkoły poprzez zwiększenie świadomości roli relacji, komunikacji i wspólnego działania na rzecz dziecka i zespołu klasowego.

Cele szczegółowe:

Rodzice:

- rozumieją, czym jest relacja i integracja klasowa oraz ich rola w tym procesie,
- uświadamiają sobie wpływ własnej komunikacji na dziecko,
- potrafią konstruktywnie reagować na szkolne uwagi i komunikaty,
- ćwiczą perspektywę nauczyciela i ucznia,
- potrafią zaprojektować ścieżkę zgłaszania problemu w sposób partnerski.

Czas trwania: **około 45 min**

2. PLAN WARSZTATU – KROK PO KROKU

KROK 1 – Powitanie i wprowadzenie (5 min)

Prowadzący:

- Wita rodziców, przedstawia cel / cele spotkania.
- Podkreśla, że „*granie do jednej bramki*” oznacza, że nauczyciel i rodzic nie są po dwóch stronach barykady, lecz działają na korzyść dziecka.

SPRAWDŹ: KROK 1 - MATERIAŁY DODATKOWE

- Ustala zasady: poufność, szacunek, słuchanie bez oceniania.

Mini-runda rozgrzewkowa:

👉 „Z czym dziś przychodzisz? Co chciałbyś wynieść ze spotkania?”

KROK 2 – RELACJA: Co to znaczy? (5 min)

Prowadzący zapisuje na flipcharcie hasło: **RELACJA**.

👉 Pytania do rodziców:

- Z czym kojarzy Ci się relacja?
- Jaką relację chciałbyś mieć ze swoim dzieckiem?
- Jaką relację chciałbyś, żeby miało Twoje dziecko z nauczycielem / klasą?
- Jaką relację chcesz mieć z nauczycielem / nauczycielami swojego dziecka?

👉 Ważne podkreślenia:

- Budowanie relacji to proces, a nie jednorazowa rozmowa.
- Rodzic i nauczyciel nie muszą patrzeć identycznie — wystarczy, że patrzą w tym samym kierunku.
- Relacja nie opiera się na idealności, ale na gotowości do rozmawiania, a komunikacja nie służy temu, by ktoś miał rację, lecz by dziecko miało wsparcie.
- Dziecko formuje przekonania poprzez obserwację rodzica – także jego komentarzy o nauczycielach, kolegach i szkole.
 - >> Podkreślamy rolę wzajemnego szacunku: „Dziecko bardzo szybko wychwytuje sposób, w jaki rodzic mówi o nauczycielu. To wpływa później na jego postawę wobec szkoły i innych dorosłych.”
 - >> Podkreślamy potrzebę szczerości i przepływu informacji: „Jeśli rodzic nie powie o trudnościach dziecka — my dowiemy się o nich dopiero, gdy zaczną przeszkadzać w

funkcjonowaniu. A można im przecież zapobiegać.”

>> Podkreślamy wspólną odpowiedzialność: „Jeśli dziecko słyszy w domu, że nauczyciel ‘się wziął’, nigdy nie potraktuje uwagi jako konstruktywnej. Jeśli natomiast słyszy: ‘porozmawiajmy o tym, jak ci pomóc’, zaczyna widzieć dorosłych jako wsparcie.”

KROK 3 – Jak reagujemy na szkolne uwagi? (25 min)

Wstęp prowadzącego:

- Uwaga wychowawcy nie jest karą ani sygnałem: „Pani sobie nie radzi”.
- Uwaga jest informacją – wskazówką, co dzieje się z dzieckiem i czego potrzebuje.
- Reagując negacją („to na pewno nieprawda”, „moje dziecko tak nie robi”), wysyłamy komunikat: nauczyciel się myli, a co gorsze – że dziecko może wybierać, którego dorosłego zdanie mu się bardziej opłaca.
- Nie mówimy przy dziecku źle o nauczycielu – i my nie mówimy przy dziecku źle o rodzicu.
- Wspólny komunikat dorosłych daje dziecku poczucie bezpieczeństwa. Dorośli są jak dwie nogi jednego stołu – jeśli jedna zaczyna się chwiać, dziecko nie ma na czym się oprzeć.

SPRAWDŹ: KROK 3 – MATERIAŁY DODATKOWE

Ćwiczenie warsztatowe w grupach (5 grup po 3 osoby): Jak reagować na szkolne uwagi?

Cel ćwiczenia:

- rozwijanie kompetencji komunikacyjnych rodziców w sytuacji otrzymania uwagi o dziecku,
- zrozumienie, że uwaga nie jest krytyką rodzica, lecz informacją wspierającą rozwój dziecka,
- ćwiczenie konstruktywnych reakcji i wspólnego podejścia rodzic–nauczyciel,
- budowanie spójnego komunikatu dorosłych wobec dziecka.

Instrukcja dla prowadzącego (do odczytania):

Drodzy Państwo, teraz przejdziemy do praktycznej części warsztatów. Każdy z Was, jako rodzic, prędzej czy później otrzyma jakąś uwagę o dziecku — łagodną, neutralną, a czasem trudną. Ważne, by wiedzieć:

- jak ją interpretować,
- jak zareagować,
- czego absolutnie nie mówić dziecku,

- jak dalej współpracować z nauczycielem.

☞ Przećwiczymy to wspólnie.

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

I. Podział na grupy

- Dzielimy uczestników na 5 grup po 3 osoby.
- Każda grupa losuje jedną kartę z uwagą nauczyciela.

II. Analiza w grupach

Każda grupa odpowiada na cztery pytania:

1. Co tak naprawdę chciał przekazać wychowawca?
Jaka potrzeba, zmartwienie lub intencja stoi za uwagą?
2. Jak można zareagować jako rodzic w sposób wspierający dziecko?
Jak odpowiedzieć, by dziecko poczuło bezpieczeństwo, a nauczyciel — współpracę?
3. Czego nie mówić dziecku w takiej sytuacji?
Jakie komunikaty podważają autorytet dorosłych lub przerzucają winę?
4. Co warto ustalić wspólnie z nauczycielem?
Jakie kroki można podjąć po obu stronach?

Prowadzący przechodzi między grupami, zadaje pytania pomocnicze, moderuje rozmowę.

III. Omówienie na forum

Każda grupa krótko przedstawia swoje wnioski.

Prowadzący dopowiada i porządkuje kluczowe zasady:

- Uwaga to informacja, nie ocena rodziców.
- Reagujemy spokojnie, dopytujemy, wyjaśniamy.
- Nie podważamy nauczyciela przy dziecku – i odwrotnie.
- Szukamy rozwiązań zamiast winnych.
- Dziecko uczy się, że dorośli ze sobą współpracują.

SPRAWDŹ: 10 UWAG NEGATYWNYCH DO LOSOWANIA W ĆWICZENIU – MATERIAŁ DO DRUKU

W zależności od przebiegu ćwiczenia / czasu – dodatkowe opcje:

IV. Odwrócenie ról

Rodzice wcielają się w nauczyciela.

Pytania:

- Jakich odpowiedzi od rodzica oczekiwałby nauczyciel?
- Które reakcje rodzica ułatwiają, a które utrudniają współpracę?

V. Ścieżka zgłaszania problemu

Prowadzący dzieli grupę na **nauczycieli** i **rodziców**. Każda grupa dostaje inny problem.

PROBLEMY DO ĆWICZENIA ŚCIEŻKI ZGŁASZANIA

Grupa A: Dziecko skarży się, że jest wyśmiewane w klasie. / Rodzic otrzymuje sygnały o izolowaniu dziecka przez rówieśników.

Grupa B: Rodzic dowiaduje się, że jego dziecko było agresywne wobec kolegi. / Nauczyciel zgłasza, że uczeń wulgarnie odzywa się do innych.

Zadanie:

- Opracować ścieżkę działań: krok 1, 2, 3...
- Co zrobić, z kim się skontaktować, co ustalić?

Dyskusja moderowana:

Prowadzący zadaje pytania:

- Co było najtrudniejsze?
- Gdzie pojawiają się rozbieżności?
- Jak możemy uspołnić te ścieżki?

KROK 4 – Podsumowanie (5 min)

☞ Co zabierasz ze spotkania?

☞ Prośba o wypełnienie anonimowej ankiety ewaluacyjnej

SPRAWDŹ: KROK 4 – MATERIAŁY DODATKOWE, ANKIETA EWALUACYJNA DO DRUKU

ZBIÓR MATERIAŁÓW DODATOWYCH DLA PROWADZĄCYCH – PODPOWIEDZI, INSPIRACJE

KROK 1 - MATERIAŁY DODATKOWE

„Granie do jednej bramki” – jak to rozumieć?

Hasła, których możesz użyć do dowolnej rozbudowy:

„Jesteśmy jedną drużyną, a naszym wspólnym celem jest dobro dziecka – jego rozwój, bezpieczeństwo i komfort funkcjonowania w klasie.”

„Współpraca nie oznacza, że musimy się ze wszystkim zgadzać. Oznacza, że szukamy rozwiązań, a nie winnych.”

„Rodzic widzi dziecko w domu, my widzimy je w grupie – obie perspektywy są ważne i dopiero razem tworzą pełny obraz.”

„Dziecko obserwuje, jak dorośli rozmawiają ze sobą. Jeśli widzi partnerstwo, uczy się partnerstwa. Jeśli widzi konflikt – uczy się konfliktu.”

„Nauczyciel nie jest przeciwnikiem, a rodzic nie jest petentem — jesteśmy dwoma dorosłymi wspierającymi to samo dziecko.”

„Gdy komunikujemy się ze sobą jasno, szczerze i z poszanowaniem, dziecko doświadcza poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego.”

„Każdy z nas ma swoje kompetencje – rodzic zna swoje dziecko najlepiej, nauczyciel zna procesy grupowe i edukacyjne. Dopiero połączenie tych kompetencji tworzy najlepsze wsparcie dla ucznia.”

„Nie budujemy barykad. Budujemy mosty.”

Mini wykład: Granie do jednej bramki – co to naprawdę znaczy?

– możesz go wygłosić, jeśli chcesz mieć wszystko pod kontrolą

Drodzy Państwo, bardzo często mówimy, że szkoła i rodzice powinni grać do jednej bramki. Brzmi dobrze, ale co to właściwie oznacza w praktyce?

Przede wszystkim – jesteśmy jedną drużyną. A nasz wspólny cel jest prosty i bardzo konkretny: dobro dziecka. Jego rozwój, jego bezpieczeństwo, jego komfort w klasie i to, żeby chciało przychodzić do szkoły bez lęku, napięcia czy poczucia niezrozumienia.

I teraz ważna rzecz: współpraca nie polega na tym, że zawsze się ze sobą zgadzamy. To niemożliwe – widzimy dziecko w innych sytuacjach, w innych rolach, w innym kontekście. Rodzic widzi je w domu, w codzienności, w relacjach rodzinnych. My – widzimy je w grupie, pod presją zadań, w roli ucznia i kolegi. Obie perspektywy są ważne. Dopiero razem tworzą

pełny obraz.

Czasem rodzic widzi jedną scenę, my widzimy inną. Rolą dorosłych nie jest wtedy kłócić się o wersję wydarzeń, tylko szukać rozwiązań, a nie winnych. Zastanowić się: co możemy zrobić, aby dziecku było łatwiej? Jak możemy wspólnie pomóc?

Pamiętajmy też, że dziecko bardzo uważnie obserwuje dorosłych. Patrzy, jak ze sobą rozmawiamy, jak się do siebie odnosimy. Jeśli widzi partnerstwo – samo uczy się partnerstwa. Jeśli widzi konflikt, złość, obwinianie – zaczyna powielać te schematy. Dlatego tak podkreślamy, że nauczyciel nie jest przeciwnikiem, a rodzic nie jest petentem. Jesteśmy dwoma dorosłymi, którzy wspierają to samo dziecko, tylko w różnych przestrzeniach jego życia.

Kiedy komunikujemy się jasno, szczerze i z poszanowaniem, dziecko czuje się bezpieczne. Widzi, że dorośli są w kontakcie, że potrafią współpracować, że chcą dla niego dobrze. A poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego to fundament – bez niego nie ma ani nauki, ani integracji, ani zdrowego rozwoju.

Jednocześnie każdy z nas ma swoje kompetencje. Rodzic zna swoje dziecko najlepiej – jego emocje, trudności, potrzeby. Nauczyciel zna procesy grupowe, dynamikę klasy, sposób uczenia się. Dopiero połączenie tych kompetencji daje pełne wsparcie uczniowi.

Dlatego powtarzamy: nie budujemy barykad. Budujemy mosty.

Mosty, po których informacja może przejść w obie strony. Mosty złożone z rozmowy, empatii, zrozumienia i dobrej woli. Mosty, które sprawiają, że dziecko wie: dorośli, którzy mnie prowadzą, naprawdę współpracują.

A to jest najcenniejsza rzecz, jaką możemy mu dać.

KROK 3 – MATERIAŁY DODATKOWE

Jak reagujemy na szkolne uwagi?

Hasła, które pomagają „odczarować” pojęcie uwagi

- Uwaga to nie akt oskarżenia, tylko narzędzie wychowawcze.
- Uwaga jest momentem zatrzymania i zastanowienia, a nie oceną rodziny.
- Uwaga jest okazją, by wspólnie pomóc dziecku skorygować zachowanie – zanim problem urośnie.
- Uwaga ma wartość tylko wtedy, kiedy dorośli ją biorą, a nie odbijają.
- Uwaga to punkt startu do rozmowy, nie jej koniec.

Co prowadzący może dopowiedzieć w dyskusji:

- Dziecko obserwuje reakcję rodziców. Jeśli widzi, że dorośli podważa uwagę, uczy się, że można „rozgrywać” dorosłych przeciwko sobie.
- Jeśli słyszy: „Nauczyciel wymyśla”, to znaczy: „nie muszę się zmieniać”.
- Jeżeli rodzic i nauczyciel mówią jednym głosem, dziecko rozumie zasady i czuje się bezpieczniej.
- Reagowanie na uwagę nie oznacza obwiniania rodzica. To oznacza *opiekę nad dzieckiem*.

Mini-wykład: szkolne uwagi – o co tyle szumu?

– *możesz go wygłosić, jeśli chcesz mieć wszystko pod kontrolą*

Szanowni Państwo,

uwaga nauczyciela bardzo często budzi emocje – i to naturalne. Rodzic może ją odebrać jako ocenę, jako sygnał, że coś zrobił „nie tak”. Ale w rzeczywistości uwaga pełni zupełnie inną funkcję.

Uwaga jest komunikatem: „Zauważyłem coś, co warto omówić, by pomóc dziecku”.

To nie jest kara, nie jest etykieta, nie jest akt oskarżenia. To zaproszenie do współpracy.

Jeśli jako dorośli zareagujemy negacją lub złością, dziecko dostaje komunikat:

- nauczyciel nie ma racji,
- uwagami nie trzeba się przejmować,
- dorośli mówią różne rzeczy, więc można wybrać, co jest wygodniejsze.

A jeśli dorośli mówią jednym głosem – dziecko dostaje stabilność. Dziecko zaczyna rozumieć, że szkoła i dom to nie dwie różne planety. To dwie części świata, w którym ono ma czuć się bezpiecznie.

Nie mówimy przy dziecku źle o nauczycielu – i my nie mówimy przy dziecku źle o rodzicu.

Dlaczego? Bo dziecko nie powinno być nigdy pomiędzy dorosłymi. Nie powinno decydować, komu ufać bardziej. Nie powinno się zastanawiać: „kto tu jest moją stroną?”.

Naszą stroną jest dziecko.

Jesteśmy jedną drużyną.

Dziecko widzi, słyszy i obserwuje. Jeśli widzi partnerstwo – uczy się partnerstwa. Jeśli widzi konflikt – uczy się konfliktu.

Dlatego każdy komunikat o trudnościach jest momentem, kiedy łączymy siły zamiast je tracić. To jest właśnie granie do jednej bramki.

KROK 3: 10 UWAG NEGATYWNYCH DO LOSOWANIA W ĆWICZENIU – MATERIAŁ DO DRUKU

„Paweł często przeszkadza na lekcji, odzywa się bez pozwolenia i trudno mu wytrwać w ciszy”

„Zdarza się, że Lena komentuje polecenia nauczyciela w sposób nieodpowiedni do sytuacji”

„Kacper nie wykonuje pracy domowej i regularnie nie przynosi potrzebnych materiałów”

„Zuzia wszczyna drobne konflikty z koleżankami i często obraża się, gdy coś idzie nie po jej myśli”

„Maks nie stosuje się do zasad obowiązujących podczas przerw, biega po korytarzu i nie reaguje na uwagi dyżurujących nauczycieli”

„Oliwier odmawia pracy w grupie i wycofuje się z każdej wspólnej aktywności”

„Nadia kilkakrotnie użyła wulgaryzmów w rozmowie z rówieśnikami”

„Filip oddaje nieukończone prace i mówi, że mu się nie chce, mimo że potrafi wykonać zadanie”

„Hania reaguje złością na drobne trudności i zdarza się, że podnosi głos na kolegów”

„Bartek nie słucha poleceń na lekcji wychowania fizycznego i naraża siebie oraz innych na niebezpieczeństwo”

KROK 3: MATERIAŁY DODATKOWE DO CZĘŚCI ĆWICZENIOWEJ

Pytania pogłębiające dla prowadzącego – możesz je zadawać podczas pracy w grupach lub podsumowania:

- Co w tej uwadze jest najważniejszą informacją o dziecku?
- Jak można wesprzeć dziecko, nie chroniąc go przed odpowiedzialnością?
- Co dziecko musi zobaczyć u dorosłych, żeby poczuło się bezpieczne?
- Jak sformułować pytania do nauczyciela, by dowiedzieć się więcej?
- Co jest Twoją, a co nauczyciela rolą w tej sytuacji?

Wskazówki dla prowadzącego (mini-ściąga):

- Unikaj moralizowania – kieruj rozmowę ku współpracy.
- Zwracaj uwagę na język: „mój syn jest niegrzeczny” zamień na „ma trudność z...”.
- Podkreślaj, że uwaga to punkt wyjścia do dialogu, a nie ocena dziecka.
- Przypominaj, że reakcja rodzica buduje lub podważa autorytet szkoły.

KROK 4 – MATERIAŁY DODATKOWE, ANKIETA EWALUACYJNA DO DRUKU**ANKIETA EWALUACYJNA DLA RODZICÓW****1. Jak oceniasz przydatność warsztatów?**

- ☐ bardzo przydatne
- ☐ przydatne
- ☐ średnio przydatne
- ☐ nieprzydatne

2. Co było dla Ciebie najbardziej wartościowe?

.....

3. Czy warsztat pomógł Ci lepiej zrozumieć rolę szkoły i rodzica?

- ☐ tak
- ☐ częściowo
- ☐ nie

4. Jak oceniasz atmosferę spotkania?

- ☐ bardzo dobra
- ☐ dobra
- ☐ neutralna
- ☐ niekomfortowa

5. Które elementy warsztatu warto rozwinąć na kolejnych spotkaniach?

.....